

SN 7 Aaneenschrijven

Er is iets misgegaan bij het al dan niet aaneenschrijven van woorden.
Hieronder wordt onder meer onderscheid gemaakt tussen samenstellingen,
voorzetselcombinaties en getallen.

Bron: Ben van Balen

1. Samenstellingen

Je hebt de delen van de samenstelling ten onrechte los van elkaar geschreven.

In tegenstelling tot wat in het Engels gebruikelijk is, mag dat in het Nederlands nooit:

- *adviesbrief, arbeidscontract, beleidsstuk, goederenrecht, overheidsmaatregel, pleitnota, verbintenissenrecht, zedendelinquenten.*

Ook drieledige woorden waarbij het eerste woord het tweede woord bepaalt, worden aan elkaar geschreven:

- *eerstejaarsstudent, kindbeschermingsmaatregelen, ondertoezichtstelling, onroerendgoedmarkt, langetermijnbepaling, vijftigeurobiljet, winkelsluitingswet.*

Als het eerste lid een samenkoppeling is, schrijf je het laatste woord van de samenkoppeling aan het tweede lid vast: *doe-het-zelfzaak.*

2. Er, hier, daar + voorzetsel + werkwoord

Vaak geven korte woorden zoals er, hier en daar, gekoppeld aan voorzetsels, problemen. De hoofdregel is dat dit soort woorden, gecombineerd met een voorzetsel, altijd aan elkaar geschreven dienen te worden: *ervan*, *eronderuit*, *ertegenin*. Zie voor een lijst bijlage 5.

Een aantal voorbeeldzinnen om een en ander uit te leggen:

- U kunt *erop* vertrouwen dat alles wat u zegt, onder ons blijft: ik heb *zwijgplicht*.

Complexer:

- U mag *ervan uitgaan* dat u geen alimentatie dient te betalen.
- Ik ben *ervan uitgegaan* dat ik niet nog meer alimentatie zal moeten betalen.
- Ik *ga ervan uit* dat ik geen alimentatie meer dien te betalen.
- *Gaat u er* maar *van uit* dat u geen alimentatie meer dient te betalen.

Het hele werkwoord is steeds 'uitgaan'. Het voorzetsel 'uit' hoort bij 'gaan'. Dat is de reden dat je 'uit' nooit aan 'van' mag plakken.

Ook bij de werkwoorden 'afzien', 'afkomen' en 'ingaan' is het voorzetsel onderdeel van het werkwoord.

Voorbeelden:

- Hoewel het een goed verkoopbod is, laat ik u weten dat wij *ervan afzien*.
- Hoewel het een goed verkoopbod is, *zie ik ervan af*.
- Wilt u *op* mijn aanbod *ingaan*? Wilt u *daarop ingaan*? U *gaat daarop in*? Waarom *gaat u daar niet op in*?

Vlakbij, dichtbij, onderaan, bovenop, middenin

Behalve bij bovenstaande werkwoorden, worden spaties vaak verkeerd gezet bij woorden als vlakbij, dichtbij, onderaan, bovenop en middenin: combinaties van twee woorden waarvan het tweede woord een voorzetsel is. Het hangt altijd van de zin af, of je deze woorden aaneenschrijft of los.

Voorbeelden die dit duidelijk moeten maken:

- Het notariskantoor is *vlak bij* mijn huis. We zijn er *vlakbij*.
- De man zocht rechtsbijstand, omdat *dicht bij* zijn huis een kroeg was geopend. De kroeg was erg *dichtbij*.
- U vindt de bedragen telkens *onder aan* de pagina. De bedragen staan *onderaan*.
- De pen ligt *boven op* de stapels dossiers. De Officier van Justitie zat *erbovenop*.

Conclusie: als het voorzetsel hoort bij het voorwerp of de persoon die direct daarna wordt genoemd, dan schrijf je de woorden *niet* aan elkaar.

Uit huis plaatsen, onder toezicht stellen

Twee werkwoorden die veel voorkomen in het personen- en familierecht zijn *uit huis plaatsen* (zelfstandig naamwoord: uithuisplaatsing) en *onder toezicht stellen* (zelfstandig naamwoord: ondertoezichtstelling).

Hoewel deze woorden als zelfstandig naamwoord aaneen worden geschreven, dien je spaties te zetten in de volgende vervoegingen:

- Hij is *uit huis geplaatst*.
- Zij is *onder toezicht gesteld*.

Bron: SOS-Signalering Onjuist Spatiegebruik

Teveel, tekort, tegoed, tenminste

Spatiefouten worden ook gemaakt bij woorden als *teveel*, *tekort*, *tegoed* en *tenminste*: hoeveelheidswoorden die een jurist frequent gebruikt.

- De hulporganisatie had *te veel* geld opgestuurd. De stichting had *teveel*.
- Het *teveel* aan premie wordt door de belastingdienst aan u terugbetaald.

Dus: wanneer *teveel* zelfstandig wordt gebruikt, wordt het aaneengeschreven.

Vergelijk:

- Het *tekort* aan rechters.
- De politie kampt met **een** *tekort* aan personeel. De politie heeft personeel *te kort* (te vervangen door *te weinig*).

Vergelijk: De politie heeft **een** *personeelstekort*.

- Het was *te kort* dag om nog een advocaat in de arm te nemen.
- Na de heftige aardbeving kwam de bevolking veel *tekort*. (Het *tekort* van de bevolking.)

- Hij heeft nog veel geld *tegoed* van zijn rechtsbijstandsverzekering.
- Als lid van de Hoge Raad voelt zij zich hier *te goed* voor.

- We gaan in hoger beroep, *tenminste*, als we een kans hebben (althans).
- Procederen kost *ten minste* duizend euro (minimaal).

Tenslotte, ten slotte

Afhankelijk van de betekenis schrijf je woorden aaneen of los. Dat geldt bijvoorbeeld voor *allesbehalve*, *evengoed*, *hoelang*, *zolang*, *zover*, *teneinde*, *tenslotte* en *zichzelf*. Zie de voorbeelden hieronder:

- *tenslotte* (immers) - *ten slotte* (tot slot)
- *teneinde* (om) - *ten einde* (tot zijn eind)

Je kunt het verschil ook horen: bij de aaneengeschreven vorm hoor je maar **één** klemtoon.

Bron: Mario van Schie

3. Getallen

In zinnen worden getallen vaak als tekst uitgeschreven. Het is correct om de volgende getallen als tekst te schrijven:

- 0 t/m 20, alle hele tientallen t/m 100, alle hele honderdtallen t/m 1.000, alle hele duizendtallen t/m 10.000 en de ronde getallen duizend, miljoen en miljard.

Let op!

Wanneer je getallen in letters schrijft, komen er spaties na het woord duizend en rondom de woorden miljoen en miljard; de rest wordt aaneengeschreven.

In officiële stukken wordt een groot getal vaak helemaal in letters geschreven.

Ten denken valt aan een officieel stuk van een notaris:

- *Honderddrieënzestigduizend, negenhonderdzeventachtig.*

Ten slotte nog een aantal regels:

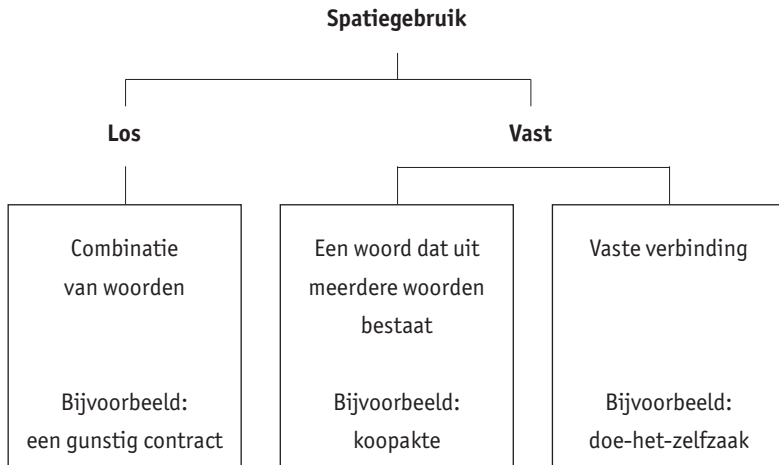
- Vaak worden getallen voor een deel in cijfers weergegeven. Het leest prettig:
 - *12 duizend ambtenaren*
 - *6,8 miljoen euro*
- Schrijf rangtelwoorden ook gedeeltelijk in cijfers en schrijf het achtervoegsel *-e*, *-de* en *-ste* aan het getal vast:
 - *35ste lustrum*
 - *22.000^{ste} klant*

Let op!

Wanneer je getallen combineert met woorden die een eigen betekenis hebben, komt er een koppelteken achter het getal:

- *40-urig contract*
- *50-jarig jubileum*

Schema spatiegebruik

2. Formulering

Formulering op woordniveau

- FW 1 De of het
- FW 2 Verkeerd verwijfswoord
- FW 3 Verkeerd vast voorzetsel
- FW 4 Als of dan
- FW 5 Hen of hun
- FW 6 Je of jij, jou of jouw en u of uw
- FW 7 Sommige of sommigen

Formulering op zinsniveau

- FZ 1 Inversiefout
- FZ 2 Foutieve samentrekking
- FZ 3 Foutief gebruikte beknopte bijzin
- FZ 4 Ontspoorde zin
- FZ 5 Contaminatie
- FZ 6 Incongruentie
- FZ 7 Dubbele ontkenning
- FZ 8 Pleonasmie en tautologie
- FZ 9 Uitdrukkingen
- FZ 10 Zin met hiaat

Schrijfdelicten is een praktisch boekje met de belangrijkste taalregels waarmee juristen te maken krijgen. Het is bedoeld als hulpmiddel en naslagwerk voor studenten en als feedbackmiddel voor docenten.

Veel taaldocenten aan juridische opleidingen kampen met nakijkproblemen: collega's hanteren ieder hun eigen nakijkstijl, feedback op schrijfwerk is enorm tijdrovend en misschien nog wel het belangrijkste: het leerrendement voor studenten is vaak minimaal. **Schrijfdelicten** is een instrument om op een adequate en efficiënte manier feedback te geven op taalproducten van studenten. Dankzij een beknopte indeling van de meest voorkomende taalproblemen, kan de docent snel verwijzen naar de uitleg die nodig is om fouten te analyseren en te verbeteren. Omdat de student op deze manier gestimuleerd wordt eigen taaldeficiënties aan te pakken, is het leerrendement veel groter. Zeker als deze werkwijze gecombineerd wordt met een strikt taalbeleid dat voor alle vakken geldt: alleen nagenoeg foutloze teksten worden op inhoud beoordeeld. Hierdoor worden studenten blijvend doordrongen van het belang van foutloos Nederlands.

De auteur, Jantien Dhont, is docente Taal- en Communicatieve vaardigheden aan de Juridische Hogeschool Avans-Fontys in Tilburg en Den Bosch. Daarvoor heeft ze vier jaar op de IPABO in Amsterdam gewerkt als docente Nederlands en taaldidactiek.

ISBN 978-9-08-185470-2

9 789081 854702 >

NUR 113